ANUL III. — Nr. 806.

EDIȚIA A DOUA

SÂMBĂTA, 20 APRILIE 1891

Adevĕrul

Să te ferești, Române! de cuib strein în casă.
V. Alexandri.

ADMINISTRAȚIA
111, — BULEVARDUL ELISABETA, — 111

DIRECTOR POLITIC: ALEX. V. BELDIMANŬ

REDACȚIA
111, — BULEVARDUL ELISABETA, — 111

București, 19 Aprilie 1891

Exercițiul suveranităței naționale sub MONARHIE

Dintre toate defectele acesteĭ anacronice instituțiunĭ sociale care se numește monarhie, cel maĭ de căpetenie este acela că suveranitatea națională este numaĭ o ficțiune, saŭ, maĭ bine zis, o minciună

Pe de o parte Constituțiunea, la noĭ ca și în cele-l'alte State cu forma de guvernămênt monarhic constituțional, proclamă principiul că poporul este suveran, că puterea de guvernămênt rezidă în el, iar pe de altă parte realitatea lucrurilor este cu totul alta. In realitate, toată puterea și voința a milioane de cetățenĭ staŭ în voința și în capriciul unuĭ singur om, în acelea ale monarhuluĭ.

Spiritul de nehotărâre de care maĭ sunt încă cuprinse popoarele în ceea ce privește unele din vechile instituțiunĭ sociale, face că la finele secoluluĭ al XIX-lea, când *știința* și spiritul de analisă al mințiĭ omeneștĭ sunt atât de puternice, să maĭ ținem încă pe umeriĭ organizațiuneĭ moderne a societățeĭ, o *manta* atât de zdrențuită și de medievală ca monarhia.

Nu vĕd oare aceĭ carĭ maĭ sunt partizaniĭ actualeĭ forme de guvernămînt, că este o contradicțiune izbitoare între marele principiŭ modern al *suveranităței naționale* și *suveranitatea* unuĭ singur om, și că, prin urmare, atât progresul cât și liniștea popoarelor cer înlăturarea monarhieĭ și înlocuirea eĭ prin sistemul de guvernămînt republican? Fără îndoială, cea maĭ mare parte dintre aceștia sunt pătrunșĭ de contradicțiunea și de antagonismul dintre aceste două suveranitățĭ inegale. Eĭ maĭ știŭ că *suveranitatea unuia* are puterea de a înăbuși și de a pune piciorul pe grumajiĭ celeĭ-l'alte, că voința unuĭ singur om este maĭ tare ca aceia a unuĭ popor întreg; dar interesele personale, de multe orĭ cele maĭ josnice, îĭ leagă de *tron*, lăsând sarcina lupteĭ pe seama generațiunilor viitoare. Afară de câțĭ-va puținĭ fanaticĭ, aceștia maĭ sunt azĭ susținĕtoriĭ monarhieĭ, și aceasta dovedește cât de slabă și de imorală este rațiunea și legitimitatea acesteĭ instituțiunĭ.

Or ce om cult și bun român trebue să se înscrie în rêndurile republicanilor, și să aibă în tot d'auna în vedere că numaĭ defectul de a falsifica suveranitatea națională de ar avea guvernămêntul monarhic, și tot ar fi destul ca un om să găsească în lupta contra monarhieĭ un teren destul de vast pentru a 'șĭ consacra o viață întreagă.

*

Aceiași este monarhia și la noĭ. Și la noĭ suveranitatea națională este o minciună. Totul în guvernămêntul Țăreĭ noastre primește tonul de sus.

Partidele politice sunt jucăria Regeluĭ prin faptul că accesul la putere, orĭ cât un partid ar fi servit interesele națiuneĭ, stă în mâinile Luĭ. El chiamă la Palat pe acel ce 'ĭ dă maĭ multe garanțiĭ de supunere și 'ĭ încredințează puterea, fie acesta orĭ cât de demonetizat și de neapt pentru a guverna, acestuia îĭ maĭ dă misiunea și sprijinul trebuincios pentru ca să formeze majorităție parlamentare docile, astfel că rezultatul este că în loc de a avea guverne care să fie expresiunea majorităței Parlamentuluĭ, avem, din potrivă, majoritățĭ parlamentare alcătuite de aceĭ ce compun guvernul.

De treĭ anĭ, maĭ cu seamă, faptul că suveranitatea națională e înlăturată și suplinită prin voința Suveranuluĭ Incoronat, este un ce vĕdit și chiar pentru ceĭ maĭ devotațĭ partizanĭ aĭ sistemuluĭ de guvernămînt monarhic. Cuvintele: *Dă-mĭ puterea și în câte-va lunĭ alcătuiesc parlamentul meŭ, de și nu am partid în țară*, rostite maĭ acum vre-o 5 anĭ de un bărbat politic român, aŭ devenit azĭ atât de banale, în cât negustorĭ și capitaliștĭ marĭ, medicĭ, avocațĭ saŭ profesorĭ, de altmintrelea foarte serioșĭ și cu mult bun simț, când vorbeștĭ cu eĭ despre luptele noastre politice, îțĭ respund cu aceleașĭ cuvinte ce citarăm maĭ sus. Toțĭ câțĭ pricep puțin cum staŭ lucrurile la noĭ, toțĭ sunt încredințațĭ de prea-puternicia Regeluĭ, sunt încredințațĭ că suveranitatea poporuluĭ, de și este proclamată sus și tare de Constituțiune ca baza fundamentală a alcătuireĭ politico-sociale modernă a Statuluĭ român, se izbește ca de o stâncă de monarhie, rĕmânînd o simplă ficțiune.

Acest: *dă-mĭ puterea și voiŭ avea parlamentul meŭ*, s'a vĕzut cât de adevĕrat este, cu ocaziunea alegerilor din sĕptămâna aceasta. In București, în centrul inteligențeĭ poporuluĭ român, colegiul întîĭ, așa numit colegiul cel maĭ independent, respinge, în doĕ scrutinurĭ, pe Dumitru Brătianu, pe Ioan Brătianu și pe Mihail Cogălniceanu, și alege pe D-niĭ Dimitrie Ghica, G. Vernescu și Dem. Teodorescu; nu dă voturile sale D-lor Eugeniŭ Stătescu și Mihail Ferechide, carĭ candidează ca *opozanțĭ* și carĭ ca atarĭ ar fi adus multe serviciĭ țăreĭ dacă eraŭ trimiși în Cameră, și 'șĭ dă încrederea D-lor Protopopescu-Pache și I. Pencovicĭ, carĭ îĭ solicită voturile ca *guvernamentalĭ*.

Colegiul acesta a fost consecinte, însă, dacă nu cu datoriile sale cetățeneștĭ, dar cu interesele sale de clasă. Alegĕtoriĭ acestuĭ colegiŭ știŭ că D-niĭ General Florescu, Lascăr Catargiu și Em. Protopopescu-Pache vor face jubileul de la 10 Maĭ, adică serbătorirea monarhieĭ române și vor prezida la *fastul* luĭ și trebuind ca comerciul și agricultura mare să aducă tributul supunereĭ și al admirațiuneĭ la picioarele *tronuluĭ*, nu prin opozanțĭ *aleșĭ* vor putea să se achite de acest tribut, ci prin *guvernamentalĭ impușĭ*.

Strigătul de *Trăiască Monarhia!* va da o notă maĭ concordantă, cu aceea-ce va forma strigătul lumeĭ oficiale, al agențilоr polițieneștĭ și comunalĭ și al masalagiilor și strigătorilor de *Ura!* plătițĭ din fondurile polițieĭ și ale primărieĭ, când va eși din piepturile unor deputațĭ guvernamentalĭ.

Suveranul cel adevĕrat, decĭ, cât timp va dăinui monarhia, nu este și nu poate fi poporul, ci monarhul.

Prin urmare: *Jos Monarhia!*

C. A. Filitis.

TELEGRAME

ROMA, 18 Aprilie.—*Camera.*—D. Imbriani respinge cu desĕvêrșire ideia că ar fi putut ofensa armata, dacă se culege svonurĭ și se spun la tribuna Parlamentuluĭ, este pentru ca guvernul să le desmință saŭ pentru ca vinovațiĭ să fie pedepsițĭ. După o replică a D-luĭ di Rudini incidentul se închide.

Documentele relative la incidentul din Noul Orleans se vor distribui Dumínecă.

Discuția asupra Africeĭ s'a reluat, mulțĭ oratorĭ aŭ luat cuvêntul pentru saŭ contra politiceĭ guvernuluĭ.

PARIS, 18 Aprilie. — Mișcarea diplomatică la care trebue să dea naștere retragerea D-luĭ de Laboulaye nu se va face de cât după ce acest diplomat va fi remis Țaruluĭ scrisorile sale de rechemare, adică după întoarcerea familieĭ imperiale din Crimea.

VIENA, 18 Aprilie. — D. de Coutouly, ministru Francieĭ la Bucureștĭ, a sosit la Viena, venind din Paris.

BELGRAD, 18 Aprilie. — Silințele ce și-a dat Contele Hunyady pentru a hotărî pe Regina Natalia să părăsească Belgradul n'aŭ dat nicĭ un rezultat; — Regina stărueşte în decisiunea sa de a nu ceda de cât forțeĭ.

??

Astă-zĭ D. Lascar Catargiu, prim-ministru al M. S. Domnitoruluĭ, Carol I la 1866 face parte din cabinet.

Il întrebăm dar:

Ce se face cu ceĭ 12,000 galbenĭ dăruițĭ de Carol I prin scrisoarea Sa din 2 (14) Iunie 1866 adresată Ministruluĭ de culte C. A. Rosetti și publicată în „Monitorul" cu Nr. 118?

Care este așezămêntul de binefacere fondat cu această sumă?

Dacă baniĭ s'aŭ capitalizat, cât reprezintă astă-zĭ suma dăruită?

Convenția cu Germania

BERLIN, 18 Aprilie. — *Rĕspunzênd la o întrebare ce i s'a adresat la Cameră, secretarul de stat Marșal a declarat că nu e nicĭ o speranță de a reînoi tractatul de comerț cu România. In România domnește în acest moment o tendință protecționistă care se reflectează în tariful vamal ce se va presenta în curênd Camerilor; guvernul român are de gând să facă maĭ întâiŭ o încercare cu noul sĕŭ tarif autonom și nu va intra de cât eventualminte în negocierĭ pentru tratatul de comerț.*

D-nu Marșal a adăogat că ministerul afacerilor strĕine e convins de însemnătatea unuĭ tractat de comerț cu România și se va preocupa de aceasta.

ALEGEREA LUI BISMARCK

GEESTMUNDE, 48 Aprilie. — Resultatele cunoscute până acum daŭ D-luĭ Bismarck 7321 voturĭ.

ROLUL BÂTEĬ IN POLITICĂ

In timpiĭ ceĭ maĭ primitivĭ ciomagul a servit omuluĭ drept armă pentru a se apăra de fiarele sĕlbatice; iar maĭ târziŭ, această unealtă, luând poate un aspect maĭ cioplit, a îndeplinit misiunea de corector pe spinarea sclavilor, mânuită de furia stăpânilor, ridicată la formula uneĭ dogme morale.

Acest lemn însă, trecut prin *domesticirea* uneĭ industriĭ artistice, capătă o nobleţe și un rol folositor. In mâna tînĕruluĭ el este un obiect de lux frumos, care ia adese-orĭ caracterul unuĭ tovarăș intim de strade. In mâinile moșneaguluĭ el este un fel de reazĕm al bătrânețelor, un ușurător al povereĭ anilor, carĭ aŭ scurs din picioarele bătrânuluĭ agerimea și siguranța mersuluĭ. Dar în țara noastră, de la o vreme, moravurile politice create de starea de tranziție a uneĭ stărĭ politice foarte caracteristică, transformă ciomagul în *bâtă*. Oameniĭ noștri politicĭ s'aŭ gândit că acest lemn, dându-i-se o formă maĭ grosolană, poate deveni una din armele cele maĭ eroice în marile lupte electorale. Astfel, încetul cu încetul, bâta ĭa proporțiile uneĭ forțe, unuĭ principiŭ înspăimântător prin maniera sa de a convinge, asupra căruia poețiĭ satiricĭ aĭ timpuluĭ scriŭ refrene pline de armoniĭ imitative. Cum ar fi:

S'aude un zgomot de bâte,
De bâte, de bâte, de bâte, etc.

Firește, asemenea armă cerea să fie mânuită de anume oamenĭ, în care Natura nu uĭtase se sădească predispozițiunĭ, saŭ maĭ bine zis un talent desăvîrșit pentru arta de *„a ști să pocneștĭ la mir."* De aci, crearea renumitelor cohorte de mercenarĭ numițĭ *bătăușĭ*.

Iată, foarte pe scurt evoluțiunile ce le-a suferit ciomagul din timpiĭ ceĭ maĭ vechĭ până în zilele noastre.

Orĭ-cine trăește în țara românească știe decĭ rolul, de o rară importanță, ce îl îndeplinește bâta în viața noastră politică.

Bâta însemnează chiar o carieră pentru mulțĭ din cetățeniĭ noștri *pacinicĭ*; și se profetizează cu certitudine că ea va lua în curând caracterul uneĭ instituțiunĭ morale și intelectuale.

Eŭ cred.

Când se fac alegerĭ lumea se interesează, maĭ înainte de toate, care partid va avea maĭ mulțĭ bătăușĭ? Iar dacă pentru cea maĭ mare parte a locuitorilor din Dacia luĭ Traian numele luĭ Eminescu saŭ a luĭ Conta este încă necunoscută, apoĭ fițĭ sigurĭ că numele *Ulmenilor*, *Tobocilor* și al *Meschiilor* sunt destul de celebre.

Așa dar, *prin condeiŭ*, în țara aceasta, nu rare orĭ se întêmplă să rĕmâĭ obscur și să morĭ de foame; în vreme ce *prin bâtă* poțĭ ajunge avut și ilustru!

Aceasta te pune pe gândurĭ triste.

Tradem.

Situația în Balcanĭ

Belgrad, 17 Aprilie. — *Se crede că Regina Natalia va fi expulsată după Paștĭ, dacă ea rezistă propunerilor guvernuluĭ așa de onorabile și conciliante.*

—:-:—

Varna, 17 Aprilie. — *Guvernul mărește garnizoana noastră.*

Un numĕr considerabil de arme și de munițiunĭ de proveniență austriacă, aŭ sosit aicĭ.

Lucrările de fortificațiĭ sunt cu activitate executate de-alungul coasteĭ.

Guvernul, ca să explice aceste mĕsurĭ, anunță din Sofia că a primit o depeșă din Rusia anunțându-l că maĭ multe corăbiĭ de rĕsboiŭ ar fi venit din Sebastopol în Odesa pentru a complecta înarmarea și a le trimite pentru o destinație necunoscută și care nu poate fi alta de cât coasta bulgară.

—:-:—

Constantinopol, 17 Aprilie. — *De aicĭ din Salonic s'aŭ trimes ajutoare garnizoanelor turceștĭ de pe frontiera bulgară.*

MIȘCAREA MUNCITORILOR

PARIS, 18 Aprilie. — Depeșile primite din numeroase orașe din provincie anunță că lucrătoriĭ se pregătesc a suspenda lucrul mâine.

Maĭ mulțĭ delegațĭ vor merge în fiecare oraș ca să remită petițiunĭ autorităților.

In centrele cele marĭ lucrătoare fără garnizoane saŭ cu garnizoană neîndestulătoare s'aŭ trimes trupe.

Cu toate că prefectul din Marsilia a interzis orĭ-ce manifestație, lucrătoriĭ stăruesc în decisiunea lor de a face.

ESSEN, 18 Aprilie.—Greva scade; nu maĭ sunt de cât vr'o 3000 de greviștĭ.

PRAGA, 18 Aprilie.—Toate întrunirile de lucrătorĭ sunt interzise afară de aceea a lucrătorilor de metale din Bugna, care a fost autorizată cu o programă.

Ziarul *Politik* anunță că un atentat cu dinamită s'a încercat în contra preotuluĭ din Cladno, ferestrile s'a sfărîmat, un zid a fost stricat; din fericire nimenĭ nu a fost rănit.

Se bănuește că câțĭ-va lucrătorĭ anarhiștĭ din localitate ar fi comis acest atentat.

Lipitorile Satelor

Domnule Redactor,

Sub-semnatul locuitor domiciliat în comuna Adîncata, plasa Cricov Gornet, județul Prahova, cu onoare viŭ a vĕ ruga să bine-voițĭ a insera în adevĕratele coloane ale stimabiluluĭ D-v. ziar următoarele:

In toamna anuluĭ 1890, luna Septembre, D-nu Costia Decu, de naționalitate grec, care este administratorul moșieĭ ce aparține de această comună și care este arendată D-luĭ Dimitrie D. Hariton, într'un mod tâlhăresc mĭ-a violat domiciliul noaptea, în lipsă fiind de acasă, luându-mĭ plugul ce se afla în bătătura caseĭ mele; venind de la comuna Cioran, tot din această plasă și județ, unde eram dus cu fiul meŭ, Vasile George, care se liberase din armată și voiam să 'l însor; întrebând pe un copil maĭ mic ce rĕmăsese acasă, că unde este plugul, băiatul tremurând de frică mĭ-a spus că pe la miezul nopțĭ administratorul și cu 3 oamenĭ aŭ intrat în curte începênd să înjure că unde sunt eŭ, aŭ luat plugul și s'aŭ dus. Am reclamat D-luĭ primar cazul, dar nicĭ nu a voit să asculte cele ce eŭ îĭ spui; în fine am reclamat și D-luĭ ministru de interne prin petiunile Nr. 3925 din 8 Octombre 1890, Nr. 4198 din 25 Octombre 1890 și Nr. 1417 din 21 Martie 1891 și toate reclamele mele aŭ fost zadarnice, căcĭ nicĭ până astăzĭ nu mi s'a înapoiat plugul, am rĕmas fără arătura de toamnă ba și de primăvară nu am cu ce s'o fac, așa că sunt într'o stare de disperare gândindu-mĕ la nenorocițiĭ 6 copii carĭ aŭ rĕmas fără de mijlocul existențeĭ zilnice, căcĭ altul nu maĭ am pe ce lua, fiind om sărac.

Plecat
George Păun

Politica vamală

PARIS, 18 Aprilie. — Proiectul asupra alergărilor s'a depus la Cameră.

Discuția asupra tarifelor vamale s'a reluat. D. Lockroy examinează valoarea sistemuluĭ comisiuneĭ și declară că urcarea tarifuluĭ minimum va împiedica încheierea de convențiunĭ comerciale cu streinătatea. Francia va fi decĭ comercialminte separată de restul lumeĭ; sistemul comisiuneĭ nu poate să dureze; trebue ca guvernul să grupeze în jurul luĭ o majoritate care să conserve Francieĭ situația sa actuală atât de prosperă. (Aplause la stânga).

D. Vieger, membru al comisiuneĭ, zice că de și Francia cere protecțiunea munceĭ naționale, ea s'a pronunțat în favoarea uneĭ politicĭ comerciale liberale, dar cele-l'alte națiunĭ aŭ stabilit barierĭ vamale; Rusia, Austria, Germania aŭ urcat tarifele lor; Francia e silită să urmeze după esemplul lor.

BERLIN, 18 Aprilie. — Camera a adoptat în a doua citire și fără modificare tractatul de comerț cu Marocul.

Camera a adoptat în urmă în a doua citire convențiunea internațională pentru transportul mărfurilor prin drumul de fer.

Congresul didactic din Iași

Ca să fim imparțialĭ trebue să spunem că ceea ce s'a lucrat până acum în congres nu prea are aerul uneĭ reuniunĭ în care să se discute pur știința bazată pe cercetările oamenilor de seamă.

Dacă exceptăm pe eminentul nostru pedagog ieșan, C. Meissner, apoĭ toțĭ ceĭlalțĭ oratorĭ aŭ fost slabĭ, ba chiar foarte slabĭ în cuvîntările lor. De aceea nicĭ mĕ voiŭ maĭ osteni să maĭ rezum ceea ce aŭ vorbit Domniĭ carĭ aŭ precedat pe D-nu Meissner, ci mĕ voiŭ mărgini numaĭ a arăta ceea ce a expus cu atâta măestrie și competință acest din urmă.

Chestia care a fost pusă data asta în congres e *Predarea Aritmeticeĭ și a Geometrieĭ în școalele primare.*

Incontestabil, subiectul e pe cât de arid și ingrat și poate și acestuĭ fapt trebue să datorim faptul că oratoriĭ aŭ fost atât de slabĭ.

S'a susținut de uniĭ, în discuția subiectuluĭ de maĭ sus, că practica trebue să prevaleze și teoria nu 'șĭ are locul eĭ în școalele primare.

Cu drept cuvînt D-nu Meissner s'a ridicat în contra acesteĭ părerĭ și dovedește că pe lângă partea practică, care trebue desvoltată foarte mult, e nevoie ca copilul să știe pe urmă teoria care reiese implicit din practică.

Vorbind de cele două manuale, după cum aŭ susținut uniĭ că un manual ar fi nevoie pentru profesor și altul pentru copil, D-nu Meissner critică acest sistem și arată că nu e nevoie de cât de un singur manual pentru profesor, copii trebuind să învețe totul de la profesorul lor, care e și carte pentru dînșiĭ. Copilul va avea numaĭ caetul în care îșĭ va nota singur tot ce va fi învĕțat în clasă cu profesorul sĕŭ.

Aceasta însă nu în mod mecanic, ci după ce îșĭ va fi dat seama de tot în mod *rațional* va memoriza pe urmă ușor căcĭ cunoștințele luĭ trec atuncĭ în domeniul actelor reflexe. Sistemul unor profesorĭ de a da lecție *de aicĭ până acolo*, să sperăm, cum s'a exprimat simpaticul D. Meissner, că nu maĭ există poate în nicĭ o școală din țară. Trebue de lucrat împreună cu copilul, să ia o parte activă împreună cu noĭ la tot ce lucrăm și numaĭ atuncĭ îșĭ va da bine seamă de tot ce a lucrat și foarte cu greŭ va uita lucrul la care a contribuit singur cu munca luĭ. Uniĭ profesorĭ ascultă imediat lecția după ce aŭ explicat, e bun acest lucru, dar nu e complect, căcĭ ca copilul să repete ceea ce a spus profesorul nu dovedește încă că e *conștient* de tot ceea-ce spune. Numaĭ cugetând singur, copilul va învĕța cum trebue. O problemă rezolvită de dênsul, îĭ va rĕmânea vecĭnic întipărită în minte. In fie-care oră de lecție trebue căutat a rezolvi, a lucra împreună cu copilul, care e singurul mijloc de a face copii să înțeleagă aritmetica. Metoadele, a spus cu drept cuvînt D. Meissner, se învechesc, însă principiile nu se schimbă. Unul din aceste principiĭ e *intuiția*, care poate fi naturală și artificială. D. Meissner prezentă aicĭ un aparat special al luĭ Tillich prin care în mod intuitiv se pot învĕța copii toate operațiunile principale de aritmetică. Explică în mod admirabil cum trebue profesorul să aplice acest aparat pentru instruire și ne spune că în școala normală „Vasile Lupu“ ce e dirijată de D-sa, acest aparat a produs efecte înspăimântătoare, carĭ aŭ pus în admirație pe inspectoriĭ școlarĭ carĭ aŭ asistat la instrucția copiilor și pe rectorul nostru N. Culiano, care se știe că e profesor special de matematicĭ. A procede în mod *intuitiv*, *mental* și apă a pune copii *să scrie* ce aŭ învĕțat, iată adevĕratele și solidele principiĭ în instrucțiunea aritmeticeĭ pentru școalele primare.

S'a susținut, continuă D. Meissner, că regulele la aritmetică nu trebue învĕțate. E greșit acest lucru, căcĭ dacă regula reese în mod natural din ceea-ce a învĕțat copilul din probleme, atuncĭ regula nu e de prisos, ci ajută la lucrare. Trebue să se facă cât se poate de multe probleme, numaĭ așa se învață aritmetica. Ajungênd la fracțiile ordinare cum trebue predate, D. Meissner ne spune că e greșită numirea de supraunitară saŭ subunitară, ci trebue intuitiv convins copilul că de pildă fracția $5/6$ e maĭ mare de cât unitatea. Apoĭ trebue să înțeleagă copilul de ce facem cutare și cutare operațiune. De ce, de pildă reduc 2 fracțiĭ la acelaș numitor? Luând 2 fracțiĭ zic că înmulțesc ambiĭ membri aĭ aceleiașĭ fracțiunĭ cu un numĕr oare-care, fac atâtea exemple și de atâtea orĭ până ce copii surprind faptul că am înmulțit ambiĭ membri aĭ uneĭ fracțiunĭ cu numitorul celeĭlalte și iată că ast-fel s'a dedus și regula. Așa vom procede la toate operațiunile ce vom avea de făcut. Intuiția e principiul primordial după care ne conducem, calculul înscris să fie urmarea, regula să urmeze exemple.

Ora de aritmetică e și ora de a învăța limba, căcĭ deprinzênd pe copil să raționeze și să se exprime clar, învață în același timp limba.

Oratorul atinge chestia învățământuluĭ rural, recunoaște dificultățile ce întîmpină învățătoriĭ ruralĭ de a preda la *șase felurĭ de elevĭ*, de a munci colosal.

Recunoaște că poziția învățătoruluĭ e cea maĭ mizerabilă posibilă, că din porunca celuĭ maĭ mic pomojnic e expus să fie aruncat pe drumurĭ; și cu toate acestea când e vorba de a propune reformele sănătoase și necesare pentru îndreptare, să ne permită eminentul pedagog să-ĭ spunem că s'a oprit la mijlocul drumuluĭ. Căcĭ de geaba veĭ face ca să fie 3 categoriĭ de elevĭ în loc de 6, de geaba veĭ micșora numĕrul elevilor; dacă nu veĭ asigura poziția învățătoruluĭ, să-l facĭ maĭ independent ca să lucreze astfel cu gust și tragere de inimă și dacă nu-ĭ va da un ajutor ca să-l secondeze în misiunea sa. Căcĭ, să ne înțelegem, dc ce adică copii de la orașe să aibă dreptul la *patru profesorĭ* pentru o școală, pe când copii ruralĭ să fie condamnațĭ și eĭ *și singurul lor profesor* la atâta muncă? de ce?

Nu contribue oare maĭ mult *clasa țărănească* la greutățile acesteĭ țărĭ de cât orășeniĭ?

De ce să n'aibă și școalele rurale dreptul *la cel puțin* 2 profesorĭ?

Afară numaĭ de acest punct, conferința D-luĭ Meisner a fost primită cu adevĕrat entusiasm. Maĭ la fiecare frază a fost aplaudat în mod frenetic. Felicităm din inimă pe D. Meisner și 'l asigurăm că mulțĭ din dașcăliĭ prezențĭ aŭ profitat mult, foarte mult, din cuvîntarea D-sale.

Mâine va fi a 3-a ședință a congresuluĭ. Voiŭ relata și ceea ce se va vorbi în această ședință.

Miron.

Iași,

CRONICĂ

TUNICA LUI FERDINAND

Nepotul *auzind că* Unchiul
Prin ori-ce chip strânge parale,
Săĭ semene și el atuncea
Hotărîtor a pus la cale.

—x—

Dar cum să 'nceapă? Stă pe gândurĭ
Și cugetă și nopțĭ și zile,
Jucându-se într'o odaie
Pe-un cal de lemn pus pe rotile.

—x—

Că n'are scopul să'și ajungă
Simțea căl chinuește frica...
Dar 'l-a ajuns: In ziua-aceia
S'a dus de și-a vîndut tunica!

Un negustor de haine vechĭ.

INFORMAȚIUNI

Adevĕrul *va apare mâine, Sâmbăta Paștelor, într'o singură ediție, la orele 10 dimineața.*

Duminecă și Lunĭ, zilele Paștelor precum și Marțĭ Sf. Gheorghe, tipografia fiind închisă, Adevĕrul *va apare Mercurĭ 24 Aprilie la orele obicĭnuite.*

—✠—

Comisiunea întrunită la Ministerul de interne pentru organizarea serbărilor de 10 Maĭ, a decis între altele să dea și niște serbărĭ școlare la carĭ vor lua parte toțĭ eleviĭ claselor primare din Capitală.

Numaĭ copii fuseseră scutițĭ până azĭ de a face temenelĭ Regeluĭ.

Le-a venit și lor rîndul.

—✠—

Regele Italieĭ va primi Lunĭ pe D.-nu Văcărescu, ministru al Românieĭ, care va remite M. S. scrisorile sale de acreditare.

—✠—

Vagoanele de clasa IV-a introduse acum câtva timp pe căile noastre ferate, se vor desființa de azĭ încolo la toate trenurile de oare-ce sunt prețurile reduse la celelalte clase.

—✠—

Statistica de vite. — Ministerul agricultureĭ a publicat statistica vitelor aflate în România. Numĕrul total al animalelor domestice în comunele rurale (afară de comunele urbane) se ridică către sfêrșitul luĭ Februarie 1890, în urma recensământuluĭ, la țifra de 9,260,306 capete care reprezintă o valoare aproximativă de 379,162,318 leĭ. Acest efectiv de animale raportat la suprafața pămêntuluĭ cultivat (esceptând pădurile) precum și la populațiunea rurală, dă 172 capete pentru 100 saŭ 1.72 de hectar și 2.22 capete de sătean.

Dacă vom înpărți animalele pe teritorii, vom dobêndi următorul rezultat:

	Numĕrul animalelor	Valoarea lor
Muntenia	5937604	238899077
Moldova	2410841	109349524
Dobrogea	911861	20913717

Iar dacă le vom înpărți după speță, vom avea:

	Numĕrul animalelor.	Valoarea lor.
Caĭ	594,962	57,711,314
Boĭ și vacĭ	2,520,380	259,599,140
Oĭ	5,002,590	40,019,120
Capre. . . .	209,990	2,099,900
Porcĭ	926,124	19,448,604
Asinĭ și catârĭ	6,460	384,240

* * *

La bursa din Berlin prețurile cerealelor s'aŭ urcat de două lunĭ cu 30 mărcĭ. In Viena, grâul de primă-vară se cota pe la jumĕtatea anuluĭ 1890 cu 7 și jum. fiorinĭ, pe la începutul luĭ 1891 cu $8\frac{1}{3}$, și acum s'a urcat la 9 și jum. fiorinĭ. Această scumpete pare a se fi născut în Viena și Pesta, unde se începuse a se face provizii marĭ, în așteptarea unuĭ tarif de cereale german maĭ moderat.

In fața acestor înprejurărĭ, ițĭ reamintești fără voe cuvintele ministruluĭ de agricultură frances Viette, care a declarat în mijlocul Camereĭ Deputaților, către sfârșitul anuluĭ 1888, că alimentațiunea publică nu este amenințată din cauza uneĭ recolte nefavorabile ci din cauza manoperilor ce se făptuesc la Bursă de către o „bandă de tâlharĭ.“

—✠—

Iată magistrațiĭ tribunaluluĭ de Ilfov eșițĭ la sorțĭ ca să prezideze biourourile electorale în alegerile județene din Bucureștĭ, carĭ se vor face în zilele de 5, 6 și 7 Maĭ.

Colegiul I: D-niĭ Râmniceanu Manolescu va prezida secția I, Dâmboviceanu a 2-a, Mavrodin a 3-a, Stambulescu a 4-a, Tanoviceanu a 5-a.

Colegiul II: D-niĭ Florescu va prezida secția I, Rahtivanu a 2-a, Florian a 3-a, C. G. Lahovari a 4-a, Cristopolu a 5-a, St. H. Panteli a 6-a, C. Nicolescu a 7-a, Naumescu a 8-a, Christu a 9-a și Giuvara a 10-a.

Colegiul III: D-niĭ Mavrodin secția I-a și Vericeanu a 2-a.

—✠—

Biuroul vămeĭ poștelor va fi transferat în strada Academieĭ, colț cu Bulevardul, în casele unde se afla casa Pensiilor. Bine că s'a făcut și atât căcĭ cine nu știe ce înghesuială era la vamă și câte nevoĭ pînă să'șĭ scoată cineva un pachet.

A 6-a conferință a doctoruluĭ Babeș

DESPRE TURBARE

Mercurĭ, 17 Aprilie, la orele $9\frac{1}{2}$ seara, D. dr. Babeș a ținut în fața unuĭ public numeros ultima sa conferință din acest an. Subiectul a fost: *despre turbare.*

*

Sunt cestiunĭ importante din punctul de vedere al utilitățiĭ publice, carĭ nu sunt pe deplin cunoscute oamenilor. In țara noastră, din 1000 de oamenĭ mușcațĭ de animale turbate, numaĭ 300 vin în institutul de bacteorologie spre a se căuta; de o jumĕtate de an însă sunt în cură 500 de inșĭ.

Turbarea vine din mușcătură; ea nu se poate căpăta de cât numaĭ prin mușcare. Lingerea rănîĭ provenită de mușcătura unuĭ animal turbat, de asemenea dă turbare. Turbarea nu se poate căpăta prin aer, apă saŭ din pămênt.

Toate animalele pot să turbeze: vulpea, caluĭ, bouĭ, maimuța, câinele, lupul, sobolanul, guzganul; porcul de India și epurele de casă nu o capătă. Un om turbat nu o poate transmite altuia. Turbarea nu arată acelaș pericol la toate animalele: la maimuță nu e virulentă; la câine e maĭ periculoasă, și aproape $3/4$ saŭ $1/2$ din oameniĭ turbațĭ sunt mușcațĭ de câinĭ turbațĭ.

In Francia, după statistice făcute în curs de 20 anĭ, s'a constatat că din 500 de oamenĭ, aproape 200 mor de turbare.

Gravitatea boaleĭ depinde de locul unde s'a făcut mușcătura. Ast-fel, pe cap e locul cel maĭ periculos, maĭ ales când și rănile sunt profunde; din ceĭ mușcațĭ pe cap, la față profund, mor 88 la sută. Pe mâinĭ mușcătura nu e așa periculoasă, și din aceștia mor numaĭ 50 la sută. Mușcăturile de pe părțile corpuluĭ acoperite de haine ocazionează moarte numaĭ la 20 dintr'o sută. Această statistică e luată pentru cazurile de mușcăturĭ de câinĭ.

O mușcătură de lup turbat e maĭ periculoasă ca cea de câine și maĭ toțĭ mușcațiĭ de lup mor. Pasteur spune că dintr'aceștia mor 88 la sută. D-l Babeș spune, de pe statistica D-sale, că mor numaĭ 50%, dintre carĭ 44 la sută mușcațĭ de lup.

Gravitatea boaleĭ depinde și de multiplicitatea mușcăturilor. Lupul mușcă maĭ ales la cap, d'aceia cea maĭ mare parte din ceĭ mușcațĭ de lup mor. Pericolul e maĭ mare la copiĭ, la oamenĭ slabĭ, la ceĭ bolnavĭ, la bătrânĭ, dar maĭ ales la bețivĭ.

S'aŭ făcut încercărĭ de a se afla, cât timp după mușcare se poate veni în ajutorul bolnavuluĭ prin arderea cu ferul pe plagă.

Dacă un câine turbat mușcă pe un alt câine, și'ĭ ardem mușcătura după 10 minute, vedem că e târziŭ și el moare. Cu nicĭ un acid nu s'a putut reuși să se potolească desvoltarea turbăreĭ. Arderea cu ferul are decĭ puțin efect; tăere sub limbă întrebuințată de popor d'asemenea nu e de loc eficace, căcĭ omul moare de scurgerea sângeluĭ.

De la mușcare și până la declararea boaleĭ trece mult timp; veninul lucrează necontenit, ast-fel: mușcătura de câine la cap, la copiĭ se declară în boală după 20—24 zile, la om matur după 30—45 zile. Dacă mușcătura e de lup, atuncĭ se declară maĭ repede, așa cea de față după timp de 20 de zile și ține 40 zile; în general mor după un interval de 24 zile. Dacă bolnavul trăiește 40 zile, el scapă. La mână boala este maĭ târzie; ea se declară la 2—3 lunĭ; dacă trec treĭ lunĭ, cel mușcat poate să se felicite de scăpare. S'aŭ vĕzut cazurĭ, când boala s'a declarat după maĭ mult de 3 lunĭ, adică la 4, 5, 6 lunĭ, chiar 1 an, 2—3 anĭ, dar lucru nu e pe deplin probat.

Este important să știm cum începe turbarea. In general omul are presimțire de boală, căcĭ doarme rĕŭ, are visurĭ rele, este trist, îĭ e frică, nu are apetit. Această stare ține 1—2 zile.

In urmă are frică de lumină și de vênt, evită pe amêndoĕ, respiră profund, dureros, gura i se închide la bĕut, are sete mare. A 3-a zi devine furios, are salivă multă, vorbește iute, are halucinațiĭ și mușcă chiar în aer. După aceea se liniștește, devine slab, mănâncă, bea și începe a spera de însănătoșire. La copiĭ simptomele nu sunt ca la oamenĭ maturĭ, ci plâng, devin triștĭ o jumĕtate de zi, apoĭ se liniștesc și se sting.

La animale acest lucru prezintă o importanță și maĭ mare, întru cât nu suntem sigurĭ că e turbat orĭ nu. Ca să aflăm că e turbat un câine, trebue să infectăm cu creerul luĭ animale, și dacă acele animale mor, câinele e turbat.

Simptomele principale pentru cunoașterea turbăriĭ la câinĭ e diagnoza turbăriĭ. Câinele ia turbare de la alt câine; e destul să intre într'însul virus de câine turbat, ca el să turbeze. Se recomandă spre binele tuturor, ca orĭ de câte orĭ vom vedea câinele nostru venind cu vre-o rană, să-l ucidem, căcĭ e posibil ca plaga să fie făcută de vre-un câine turbat.

Câinele turbat are momente de neliniște, nu ascultă de stăpânul sĕŭ, mușcă în aer, se ascunde, nu mănâncă, cunoaște însă pe stăpânul sĕŭ. De o dată dispare o zi, face drumurĭ marĭ, mănâncă nisip, paie, pământ, se slăbește și se murdărește. De maĭ multe orĭ se întoarce acasă, îșĭ recunoaște stăpânul, devine blând, umblă rĕŭ cu picioarele de dindărăt, îĭ curge bale și după 4 zile moare. Câte o dată se face bun, alte orĭ mușcă și credem că e sănătos. In urmă capătă slăbiciune mare. Altă dată capătă epilepsie, mușcă oamenĭ și moare, atacat de acest fel de epilepsie, care este turbare. Oameniĭ, când îșĭ vĕd pe câte un câine că slăbește și-ĭ curg bale, cred că el a înghițit vre-un os și vor să-i'l scoată cu degetele. Din cauza leziuniĭ ce pot căpĕta de la dințiĭ câineluĭ, eĭ mor de turbare, ca și câiniĭ. In Bucureștĭ s'a întîmplat un caz trist, că un doctor veterinar a dat o rețetă de doctoriĭ interne pentru un câine turbat; stă-

FOIȚA ZIARULUI „ADEVĔRUL“

(112)

CHARLES MEROUVEL

MORȚI ȘI VII

XXII

Doĕ Sosirĭ

Când se sculă Jeana Baudru a doa zi de dimineață înota în bucurie.

Găsise însfîrșit cea ce orĭce suflet iubitor caută pe pământ și urmărește în visele sale, idealul dupe care suspină, jumĕtatea destinată ca să 'l complecteze și să 'ĭ dea o adevĕrată existență.

Iubirea nu 'ĭ viața?

Francisc de Guern putea să fie prea sigur de credința sa.

Fata aceasta leală se dăduse pentru totdauna. Ea simția pentru prietinul sĕŭ maĭ cu seamă o recunoștință nespusă.

Pentru dînsa el renunța la un viitor frumos. El se osîndea la o muncă necurată, nesigură în rezultatele eĭ, când ar fi putut să pretindă mâna unor moștenitoare mîndre că 'l iaŭ de bărbat.

Jeana nu se îndoia.

Neștiind încă ce este lumea și piedicile ce întîlnește omul în cale, la începutul orĭcăriĭ cariere, necunoscênd decât greutățile carierĭ sale și nebănuind p'ale altora, ea își închipuia că vecinul sĕŭ, acum logodnicul sĕŭ în fața luĭ Dumnezeŭ, nu ar fi avut decât să întindă mâna ca să apuce norocul.

Un doctor în drept, un învățat, o viitoare glorie a barouluĭ!

Ia gândiți-vĕ!

Și pe urmă, ea nu se gîndea tocmaĭ atât!

Tînĕrul o câștigase chiar maĭ nainte de preumblarea lor din ajun. In doĕ lunĭ de convorbirĭ, seara în fereastră, ea apreciase nobleța simțimintelor luĭ, mîndria luĭ de gentilom sărac, curajul luĭ, modestia luĭ.

Ea îl găsea bun, încântător, generos.

Frumos? Nicĭ odată nu băgase de seamă.

Nu cu simțurile o câștigase, ci cu spiritul și cu inima.

Cuceririle acestea sînt infinit maĭ încete, dar maĭ durabile decât celelalte.

Când desehise ea fereastra, la 7 ore el sta în fereastra luĭ pândind momentul când s'ar deștepta vecina luĭ.

Schimbară câteva cuvinte de dragoste. Jeana se înbrăcă cu grija ce punea de obiceĭ în toaleta sa, cântă ceva înainte d'a ieși și coborî scara, sprintenă ca o păsărică.

Fiindcă era prea de vreme, făcu un ocol pe bulevard, înainte d'a se duce la atelier.

Trecea prin dreptul strădeĭ Vignon când Cezarina trecea șoseaua.

Jeana ar fi voit s'o evite; avea trebuință să fie singură ca să asculte glasurile voioase carĭ cântaŭ într'însa.

— Unde te grăbeștĭ așa? zise Cezarina.

Fata se opri, încurcată, îngînând:

— A! d-ta eștĭ domnișoară!

— Negreșit că eŭ sînt! Aĭ pierdut vĕzul? Dar atelierul? Cum vĕd eŭ aĭ început săl uițĭ....

— Ba nu... ba nu... însă....

— Insă?

— Maĭ rĕsuflu și eŭ un minut... domnișoară.

— Dar n'aĭ rĕsuflat destul aseară, șireat'o? zise Cezarina cu familiaritate.— Lasă că-ți-se cunosc isprăvile.

Lucrătoareĭ i se roșiră și urechile.

— Apoĭ eŭ nu am făcut nicĭ un rĕŭ, domnișoară, îțĭ jur.

— Nu zic asta, ș'apoĭ, nu'mĭ pasă mie de ce facĭ. Nu sînt însărcinată să te priveghez... pe drum. Libertate, libertas! Dar ce am vĕzut eŭ 'mĭ-a făcut rĕŭ...

— Rĕŭ?...

— Da, mult, findcă mĕ interesez de d-ta, Jeano.... și e trist lucru când vezĭ cum se pierde o fată la care țiĭ!

— Păĭ eŭ nu mĕ pierd, domnișoară.

— Vorbă să fie! Altora să le spuĭ vorba asta! O copilă de optsprezece anĭ care se plimbă seara cu tinerĭ!

— E un vecin al meŭ!

— Tot cu veciniĭ începe cineva totdauna! Știĭ d-ta ce sînt bărbațiĭ, Jeano? Sînt niște amăgitorĭ, niște trădătorĭ, lașĭ, egoiștĭ, tîlharĭ!.... Vreaŭ să zic în legăturile lor cu femeile.

— O! acesta nu'ĭ așa, domnișoară, zise Jeana care voi să apere pe prietinul sĕŭ. Tînĕrul acela este onoarea, curajul și neinteresarea personificate!

— Câtă vreme o să 'ĭ găseștĭ calitățile acestea?

— Toată viața mea!

— Mult. In ziua când te va lăsa aĭ să gîndeștĭ altfel și ziua aceea o să vie, findcă cunoștĭ proverbul: toate trec, toate se duc, toate pier ca o nălucă.

Cezarina puse mâna pe umĕrul inferioareĭ sale.

— Ascultă-mĕ, Jeano, maĭ e vreme, nu 'ĭ așa?

— Vreme, pentruce, domnișoară?

— Nu s'a făcut nimic?

— Nimic!.... așa mi se pare... Avem vreme.... o să fie maĭ întrun târziŭ!

Cezarina rîse cu chef.

— A! sfântă nevinovăție! zise ea. Ce o să fie maĭ într'un târziŭ?

— Căsătoria!

— Căsătoria?

— Vrea să se cunune cu mine, domnișoară.

— Ce spuĭ, adevĕrat?

— Tot ce spuĭ maĭ adevĕrat!

— Mofturĭ!

— Ba nu!

— Viclenie!... Inșelătorie!

Pe fată o podidiră lacrimile.

Cezarineĭ îĭ păru rĕŭ.

— Nu cumva fata asta l'o fi crezênd într'adevĕr? îșĭ zise în gînd.

Și cu un glas prea dulce:

— Ascultă-mĕ Jeano, mititica mea, fiĭ serioasă, copilul meŭ. Zicĭ că 'țĭ e vecin?

— Da.

— Ce face?

— Lucrează.

— Mult?

— Zi și noapte.

— Ce?

— E doctor în drept... Vrea să fie avocat, să câștige banĭ.

— N'are banĭ acum?

Blanșa oftă.

— Nu, zise ea e, cam tot așa de sărac ca și mine.

— Atuncĭ trebue să te fereștĭ maĭ mult.

— Pentru ce?

— E un craidon.

— O! domnișoară!....

— Ce voeștĭ, Jeano, astfel sînt nemerniciĭ de bărbațĭ!

— O! el nu 'ĭ așa, domnișoară, el nu 'ĭ așa!

— Aide, să lăsăm vorba asta. Eștĭ înștiințată! Ține-te! Fă ca mine!... Fug de curtezanĭ!... Poate cineva să'ĭ ducă pe toțĭ să le tae capul.... Numaĭ eŭ n'aș semăna sămînță de curtezanĭ!

(Va urma)

pâna câineluĭ iĭ da medicamentul cu mâna. E condamnabil orĭce medic, care ar administra câineluĭ cu simptome de turbare, vre-un medicament intern.

Ce este turbarea? Nu sunt în stare până acum bactereologiĭ să afle microbul eĭ. S'a putut însă combate turbarea pe 2 căĭ. Prima cale, cea maĭ sigură, este prevenirea boaleĭ. In Germania acum nimenĭ nu maĭ moare de turbare, din cauză că ea e combătută de mĕsurĭ sanitare; ast-fel prin taxe marĭ puse pe câinĭ şi prin stîrpirea tutulor câinilor vagabonzĭ, turbarea nu se iveşte de cât foarte rar. Dacă această mĕsură s'ar întroduce şi la noĭ, atuncĭ pe de o parte cazurile de turbare s'ar micşora, iar pe de alta şi rasa câinilor s'ar îmbunătăţi.

A doua cale constă în stîrpirea boaleĭ; care este maĭ bună şi constă în vaccinarea luĭ Pasteur.

Până acum s'a ştiut că turbarea se capătă prin salivă. Dar pe unde intră virusul în salivă? S'a aflat că virusul residă în mare cantitate în crier; Pasteur a descoperit aceasta pe deplin şi a găsit şi tratamentul boaleĭ. Virusul se găseşte în crier, în măduva spinăriĭ şi în nerviĭ marĭ; nu se poate afla însă în nerviĭ micĭ.

S'a pus crier de animal turbat în nervul unuĭ epure de casă şi după 4 zile s'a vĕzut că pe nerv virusul a ajuns la crier şi epurele a turbat. Nerviĭ prin urmare conduc veninul la crier. Pasteur a luat crier de animal turbat şi l'a inoculat la epurĭ de casă şi aceştia aŭ turbat. Ca să documenteze cu crierul produce turbarea, Pasteur a introdus maĭ întîĭ crier de animal turbat la epurele de casă şi a vĕzut că nu s'a produs turbare. D-nu V. Babeş a luat un epure, l'a inoculat în faţa publiculuĭ cu virus în crier, apoĭ l'a cusut în tăetură şi l'a spălat cu sublimat corosiv. Pasteur a observat că epurele moare după 14 zile de la data inoculaţiei. Dacă se inoculează maimuţa, ea trăeşte maĭ mult. După moarte i se ia crierul şi dacă cu acest crier se inoculează un epure de casă, el nu moare de cât după mult timp. De la acest epure dacă se ia crier şi se inoculează un alt epure, acesta din urmă moare maĭ în scurt timp ca primul.

Dacă se urmează ast-fel cu inoculările de la epure la alt epure, se ajunge la rezultat, că pe când primul inoculat cu crier de maimuţă moare târziŭ, acest ultim moare după 14 zile.

Pasteur dintr'o serie de 10 câinĭ vaccinând cu virusul turbăriĭ de la maimuţă pe 5 în prima zi, şi cu virusul epurilor a doua zi, şi cu virusul altor epurĭ a treia zi, etc., a aflat că câiniĭ nu mor, dar chiar dacă le-a pus în crierul lor crier de la câinĭ turbaţĭ, câiniĭ n'aŭ murit, din cauză că aveaŭ corpul lor obicinuit pentru otravă, decĭ organismul lor era pregătit. Procedeul acesta însă e foarte complicat.

Tot Pasteur a aflat un mijloc maĭ practic, o metodă clasică, admirabilă, anume: A luat creier de vacă turbată, şi cu el a inoculat pe epuriĭ de casă 20 de zile; apoĭ a luat creerul acestor epurĭ şi cu el a inoculat altă serie, apoĭ după aceasta o a treia serie; a lucrat ast-fel 2 anĭ de zile. Nicĭ un geniŭ nu a putut explica până acum, cum prin aceste trecerĭ virusul a devenit foarte tare. Astfel: epurele inoculat după 2 anĭ (cu virusul de la 146 de seriĭ) a murit după 8—9 zile. Putem prezice cum încep simptomele; în 4 anĭ virusul se schimbă puţin, începe o febră la 4 zile şi animalul moare la 7—8 zile. Aceasta e turbare fixă, cea maĭ tare. In institutul nostru de bactereologie D. Babeş a avut un singur caz de turbare regulată ca şi Pasteur. Cazul acesta e constant; la noĭ virusul luĭ Pasteur slăbeşte. Cel de stradă însă este fix şi cu el se pot vindeca cazurĭ desperate, căcĭ al nostru e maĭ regulat.

După ce animalul moare, i se ia mĕduva spinăriĭ, se pune în borcane ce aŭ pe fund potasă, ca să'ĭ absoarbă umiditatea şi să o usuce. Pasteur zice, că cu cât mĕduva se usucă, cu atât pierde din forţă, ast-fel după 14 zile devine slabă. Această mĕduvă slabă e bună însă spre a pregăti organizmul pentru virusul cel puternic. La om ea se dă fără teamă, la epure produce turbare. D. V. Babeş dă chiar la 5—3 zile virus proaspĕt la ceĭ muşcaţĭ de lup turbat virulent.

Timpul este elementul de care trebue să profite ceĭ muşcaţĭ de animale turbate. Pasteur a prevenit turbarea, dar ea fiind o boală infecţioasă să nu neglijăm timpul important de a face bine acolo unde se poate.

Când virusul de turbare ajunge la creer, e de trebuinţă ca el să fie pregătit spre a rezista. E nevoe de 20 zile spre a'l pregăti. D. Babeş zice, că dacă bolnaviĭ ar veni la timp, cu o lună înainte de a ajunge virusul la creer, atuncĭ e sigură scăparea lor. La lup turbat boala se declară la 35 de zile. D. V. Babeş a arătat publiculuĭ un cap de câine muşcat de un lup turbat; dintele lupuluĭ a mers în creer prin ţeastă cu o forţă maĭ mare de aceea a unuĭ glonţ de revolver. Din cauza acesteĭ marĭ repeziciunĭ de muşcare, ceĭ muşcaţĭ de câinĭ turbaţĭ nicĭ nu simt că aŭ fost muşcaţĭ, ci vĕd numaĭ că le curge sânge. La muşcătură de mână saŭ pe haine, avem timp de vaccinat. Cam 20 la sută mor de aceste muşcăturĭ. In institutul nostru nu a murit nicĭ unul, cu toate că D. Babeş a scăpat viaţa a maĭ mult de 200 de oamenĭ.

D. V. Babeş a căutat să modifice tratamentul turbăriĭ, şi a aflat metodul de a vaccina astfel ca Pasteur. Acest mijloc maĭ mult bazat pe cale matematică a fost găsit şi de Pasteur în acelaş timp, cum s'aŭ anunţat prin scrisorĭ. La Pasteur mor 2—8 oamenĭ la sută; la noĭ însă rezultatele sunt maĭ bune, căcĭ cu acest metod moare numaĭ 1 om la 200, din 447 mor 2, decĭ jumĕtate la sută.

Pe ceĭ muşcaţĭ de lup turbat, nu putem a-ĭ vindeca pe toţĭ. Din 20 de inşĭ (carĭ fără tratament ar fi murit toţĭ) scapă 10. Din 77 de oamenĭ căutaţĭ anul trecut aŭ murit numaĭ 6. Un lup turbat a muşcat anul trecut la Budeştĭ 12 oamenĭ şi 30 animale. Prin îngrijirea D-luĭ General G. Manu aceştĭ 12 oamenĭ fiind aduşĭ chiar a doua zi în cură, şi inoculându-li-se mĕduva cea maĭ tare, 11 aŭ scăpat şi numaĭ unul a murit. Animalele (30) aŭ murit toate.

Maĭ zilele trecute s'a trimis din Bucovina 26 de oamenĭ muşcaţĭ de lup. Refuzaţĭ la institutul din Viena căcĭ se presentară târziŭ, eĭ aŭ găsit adăpost în Bucureştĭ. Primiţĭ, de şi târziŭ, totuşĭ D. Babeş se gândeşte cum i-ar putea scăpa de moarte.

D. V. Babeş a aflat o lege în patologie, că: sângele unuĭ animal vaccinat poate scăpa de turbare prin inoculare alt animal. D-luĭ a publicat aceasta în *Bibliothèque Médicale*. Toţĭ bacteriologiĭ aŭ făcut această experienţă, chiar Pasteur, şi aŭ aflat resultate sigure. Câiniĭ carĭ nu se pot vaccina cu virus, nu turbează dacă se inoculează cu sânge.

In faţa celor trimişĭ din Bucovina, D. Babeş s'a gândit în cele din urmă să-ĭ inoculeze cu sânge de om inoculat şi cu virus. Deja a început acest tratament. Resultatul se va face cunoscut publiculuĭ. Dacă va reuşi, atuncĭ nu va maĭ muri nimenĭ de turbare, chiar cât de grav ar fi muşcat şi cât de târziŭ s'ar fi prezentat la spital.

In timpul conferinţiĭ, D. V. Babeş a arătat prin microscopul electric, nerviĭ conducĕtorĭ de virus la creier; mĕduva spinăriĭ atacată de virus şi o parte de creier atacat. Apoĭ un verme, care dacă se găseşte în nasul vr'unuĭ câine iĭ produce mâncăturĭ şi simptome analoge turbăriĭ. După moarte, dacă se află în nasul câineluĭ acest verme, atuncĭ suntem sigurĭ că el nu a murit de turbare.

D-nu V. Babeş termină conferinţa sa cam ast-fel:

„Azĭ, Doamnelor şi Domnilor, se în„chide seria de conferinţe anuale la in„stitutul nostru. Cred că v'aţĭ convins, „că scopul institutuluĭ nostru de bacteo„rologie este ajuns. Sper că, nu veţĭ maĭ „da crezemênt d'acum înainte acelor „rĕŭ-voitorĭ, carĭ rĕspândesc în public „bârfelĭ felurite pe socoteala noastră. „Din parte-mĭ doresc, ca anul viitor să „ne reunim aci iar cu toţiĭ şi în numĕr „cât se poate maĭ mare, ca să vĕ pot „comunica prin conferinţe pe de o parte „noile descoperirĭ ce se vor maĭ face în „strĕinătate, iar pe de altă şi resultatele „la carĭ vor ajunge lucrările şi expe„rienţele din institutul nostru."

Tuzleanu.

MARCEL PRÉVOST

SCRISORI DE FEMEI

FOC!

(Doamna Raoul Dambrine către Domnul Raoul Dambrine.)

.... Da, scumpe, Dambrine, poţĭ să întorcĭ cât veĭ voi hârtia între degete; aĭ să vezĭ chiar iscălitura mea: chiar eŭ îţĭ scriŭ, eŭ, soţia d-tale legitimă. Maĭ 'nainte d'a mĕ duce să mĕ culc în marele pat Ludovic XV, care a fost al nostru, adică al d-tale şi al meŭ, şi care acum e numaĭ al meŭ, am intrat pe furiş în camera d-tale; am pus plicul aşa ca să'l poţĭ vedea lesne. Prin urmare nu s'a putut să nu'l vezĭ când te-aĭ întors de la cerc... fiindcă s'a hotărît acum că te întorcĭ de la cerc, aşa de târziŭ, în fiecare noapte... Acum că te aĭ asigurat despre autenticitatea scrisori mele, citeşte-o cu băgare de seamă şi gândeşte-te: nu maĭ e glumă.

... Sînt treĭ anĭ, zi cu zi, scumpule meŭ prietin, decând ne-am căsătorit. Spunc drept că nu aĭ băgat de seamă că e aniversara? Eŭ n'aş fi lăsat'o să treacă fără să nu mĕ gîndesc puţin, chiar dacă n'ar fi însemnat'o azĭ un mic incident a căruĭ însemnătate aĭ s'o apreciezĭ singur numaĭ decât!

Treĭ anĭ!

Este mult fiind puţin!

Pentru părinţiĭ şi rudele d-tale, pentru părinţiĭ şi rudele mele, pentru prieteniĭ noştri, pentru lume, noĭ sîntem însurăţeĭ tinerĭ... D-ta aĭ treĭzecĭ şi doĭ de anĭ; eŭ sunt de douĕzecĭ şi treĭ; D-ta eştĭ elegant, eŭ sunt frumoasă, nu ar fi oare firesc că dragostea noastră a durat numaĭ atât cât ţine o legătură obişnuită?... Iacă ce gândeşte toată lumea.... Şi cu toate acestea, noĭ carĭ sîntem în culisele comedieĭ, ştim că, de maĭ bine de un an, nu maĭ sîntem amanţĭ, şi, te rog să ştiĭ că am însemnat zilele pe calendar, în cursul acestuĭ din urmă an, noĭ am fost bărbat cu nevastă de treĭsprezece orĭ, nicĭ maĭ mult nicĭ maĭ puţin. Aceste treĭsprezece orĭ acum se răresc tot maĭ mult, şi aşa de mult încât, din luna luĭ Octombrie... m'auzĭ?... şi acum sîntem în Ianuarie, aproape de sfîrşitul luĭ Ianuarie!

Asupra punctuluĭ acestuia din urmă îmĭ iaŭ îndrăzneala să'ţĭ atrag băgarea de seamă, scumpul meŭ soţ. Observă bine cât de ne-cuminte a fost purtarea d-tale faţă de mine.

M'aĭ luat din familia mea, virgină de corp şi de spirit, te asigur, neştiind cu desĕvîrşire nimic din ale amoruluĭ. In momentul acela dacă numaĭ m'aĭ fi instalat în patul Ludovic XV, dacă m'aĭ fi sărutat pe frunte, şi dacă te-aĭ fi dus să te culcĭ în camera d-tale, îţĭ spun drept că eŭ n'aş fi ştiut ce să zic; viaţa asta de bunĭ camarazĭ m'ar fi încântat.

In loc de asta, ce aĭ făcut?

Chiar din seara d'întîĭ îmĭ aĭ călcat în picioare neştiinţa mea! m'aĭ posedat ca stĕpîn; am învăţat amorul într'o durere, fără ca să mĕ fi pregătit nimic... Bagă de seamă că nu mĕ plâng: mi se pare că aşa e obiceiul. Obiceĭ trist care face din măritiş un fel de viol când ar fi aşa de uşor a se face o seducere!...

Dar să trecem peste asta: din fericire natura repară, iute, prostiile oamenilor.

Puţină vreme îmĭ a trebuit, îţĭ mărturisesc, ca să te iubesc, Raule! nu ca fată, ci ca nevastă! D-ta chiar binevoiaĭ să declarĭ, în zilele acelea fericite, că aveam „temperament": asta era vorba D-tale. Insă, cu cât mĕ aprindeam eŭ, D-ta păreaĭ că te rĕceştĭ, eraĭ maĭ distrat. Noutatea că ţiĭ o fecioară în braţe nu'ţĭ maĭ aţîţa crierul; şi începuseşĭ chiar să comparĭ, negreşit, bietele mîngăerĭ naive ale neveşteĭ D-tale cu mîngâerile meşteşugite ale amantelor dintr'o vreme.

'Mĭ-a venit o ispită: să mĕ iniţiez.

Şi fiindcă te adoram, fiindcă ş'iaĭ bine că sînt a D-tale întreagă, nu te aĭ împotrivit ispiteĭ...

Adevĕrat este că am fost o elevă fără pereche? că nicĭ o dată vreo amantă a D-tale nu a dat probă de atâta dibăcie? Aşa spuneaĭ atuncĭ: însă probabil că mĕ linguşaĭ, fiindcă entusiasmul D-tale nu ţinu mult defel... şi când veni a doa aniversară a căsătorieĭ D-tale, aveaĭ amantă.

Aĭ o amantă: tot Parisul ştie şi ştiŭ şi eŭ ca tot Parisul.

D-ta plăteştĭ p'o femee stricată şi ea te înşală: Parisul ştie şi lucrul acesta şi numaĭ D-ta nu'l ştiĭ, bine înţeles. Află însă, din experienţa mea coaptă de confidenţele celorlalte femeĭ, adevĕrul acesta mare: *Orĭce femee pe care un bărbat o plăteşte înşală pe acel bărbat*; şi înşelându'l, dându'se pentru nimic altuia, se ridică chiar în ochiĭ eĭ.

Dar nu'mĭ pasă de asta. Mie 'mĭ pasă că m'aĭ părăsit. Aproape în fie-care zi îmĭ a trebuit să schimb regimul, să trec de la un obiceĭ înbilşugat şi... pipărat la cumpătare şi la dietă. Cum îţĭ închipuĭ D-ta, scumpe amice, că am eŭ stomahul constituit, pentru ca să nu'ţĭ pese să mĕ puĭ la ast-fel de probă? Socoteştĭ D-ta că, dupe voinţa D-tale saŭ chiar dupe a mea, pofta mea scade tot într'o vreme cu hrana? Fără metaforă, nu aĭ făcut nebunie că m'aĭ făcut să'mĭ cunosc simţurile, că le aĭ aţîţat în timp de doĭ anĭ prin toate mijloacele, peurmă că le aĭ lăsat în pace şi fără să te maĭ ocupĭ de ele, te aĭ dus să satisfacĭ simţurile alteĭ femeĭ decât p'ale neveşteĭ D-tale?

Dar, bine, scumpule, când e vorba de prudenţă, D-ta eştĭ maĭ prejos de burghezul acela caraghios care a avut un proces maĭ deunăzĭ şi care, neîncrezêndu'se în mijloacele luĭ, s'a grăbit cel puţin să administreze câteva calmante neveşteĭ sale!

Eŭ sînt femee cinstită; doresc să respect onoarea D-tale: scrisoarea pe care 'ţĭ o scriŭ acum e o dovadă; am suferit părăsirea fără să mĕ plâng şi m'am silit chiar s'o sufer: acum însă te înştiinţez şi îţĭ strig: „Foc!" fiindcă un incident mic 'mĭ-a arătat azĭ că voinţa îmĭ scapă, şi că hotărîrile mele de cinste sînt în voia uneĭ aprinderĭ de sânge, a uneĭ uluielĭ trecĕtoare.

Am făgăduit să'ţĭ povestesc întêmplarea asta.

Iac'o:

Ştiĭ poate că eŭ primesc în fiecare lunĭ: prin urmare azĭ am primit. Vin la mine prieteniĭ noştri pe care'ĭ cunoştĭ şi chiar câţĭ-va tinerĭ pe care'ĭ cunoştĭ puţin.

Ce voeştĭ?

Orĭ-ce om, pentru că a prînzit în lume lângă o femee frumoasă, se crede în drept să depue a doazi o cartă de vizită la femeea aceea şi peste sĕptĕmână să se prezinte la ea. Relaţiile masculine se întind repede maĭ cu seamă când femeea e cu deosebire părăsită de bărbatul sĕŭ, şi tocmaĭ în cazul acesta mĕ aflu eŭ, scumpe Raul. Prin urmare lunea primesc mulţĭ prietinĭ; şi trebue să'ţĭ spun că toţĭ îmĭ fac o curte foarte stăruitoare şi se ofer cu generozitate ca să te înlocuiască în ziua când mĕ voiŭ hotărî să te înşel.

Aşa, azĭ, pe la ceasurile 6 şi jumĕtate, printr'una din acele întîmplărĭ carĭ deşartă într'o clipă un salon plin, m'am găsit între patru ochĭ cu unul dintre candidaţĭ. Te rog să nu te aprinzĭ; n'aĭ să'ĭ ştiĭ numele şi nu poţĭ să provocĭ la duel pe toţĭ câţĭ aŭ venit, nu'ĭ aşa?... Aşa dar, candidatul de care'ţĭ spun, după un minut de tăcere şi de încurcătură, s'a hotărît însfîrşit; s'a năpustit la mine, m'a luat de mijloc şi mĭ-a sărutat buzele cu foc.

Crezĭ poate că m'am înpotrivit? Nicĭ decum.

Era în mine, fără ştirea mea, o astfel de trebuinţă de mîngâerĭ în cât mĭ-am pierdut voinţa într'o clipă. Timp d'un minut am fost în voia acestuĭ om pe care nu'l iubesc şi căruia nu am nicĭ cea maĭ mică dorinţă ca să mĕ daŭ. A vĕzut el bine lucrul acesta, voia să profite de avantagiile luĭ şi mâna începuse să i se obrăzniceească, când, pentru norocul D-tale... a tras cineva clopoţelul... Era o prietină a mea din pension; tînĕrul cuceritor, roşu ca un mac, s'a aşezat repede pe scaun. Era vremea; dacă prietina ar fi intrat cincĭ minute maĭ tîrziŭ, purtaĭ coarne, scumpe Raul.

Omul care era să ajungă prin surprindere amantul neveşteĭ D-tale nu va maĭ călca în casa mea, îţĭ făgăduesc....

Insă ce nu'ţĭ pot făgădui este să nu mĕ maĭ expuĭ altă-dată în astfel de primejdie ca azĭ, fiindcă atuncĭ se poate întîmpla să nu maĭ vie tocmaĭ la vreme prietina din pension.

Iţĭ mărturisesc slăbiciunea mea: mĕ simţ acum în voia unuĭ îndrăzneţ...

Casa ţi-a luat foc, scumpe prietine; dacă nu'ţĭ pasă că o să'ţĭ arză casa, vezi'ţĭ înainte de viaţa pe care o ducĭ, viaţă de dragoste extra-conjugală... Dacă nu, fiindcă incendiul, slavă Domnuluĭ, n'a făcut încă multe stricăciunĭ, poate că aĭ putea să'l stingĭ.., nu maĭ târziŭ decât la noapte.

Spartali.

Ultime Informaţii

D. V. G. Morţun, simpaticul ales al colegiuluĭ al 2-lea din Roman, soseşte Sâmbătă seara în Capitală pentru a lua parte la serbarea de 1 Maĭ a muncitorilor.

Amiciĭ D-sale iĭ pregătesc o primire călduroasă.

—✱—

De astăzĭ intră în vigoare pe căile noastre noul tarif de transportul mărfurilor.

Taxele cele maĭ reduse sunt pentru lemne de foc, fîn, lemne de construcţiĭ şi altele.

—✱—

Casa de Schimb B. MARCU din *Strada Smârdan Nr. 15*, în faţa Bănceĭ Naţionale, spre poştă, ne comunică următoarele cursurĭ.

4⁰/₀ Renta amortisabilă	87—
5⁰/₀ Imprumutul comunal (1883)	96—
5⁰/₀ Imprumutul comunal (1890)	96 3/4
5⁰/₀ Scris. funciare urbane	96 1/4
5⁰/₀ Scris. funciare rurale	100
5⁰/₀ Renta amortisabilă	99—
5⁰/₀ Scris. urbane de Iaşĭ	86 1/2

Bucurescĭ. — Tipografia Thoma Basilescu, Bulevardul Elisabeta, 111.